

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
 Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Absolutizmus.

V pondelok dňa 19. februára v snemovni zo všetkých strán vojskom obkľúčený držali v jednom a tom istom čase zasadnutia: Dom veľmožov a Dom krajinských vyslancov. Krajinskí vyslancovia a veľmoži v mimoriadnom čase svolaní boli ku týmto zasadnutiam. Cieľ tohoto svolania ale bol rozpustenie Domu krajinských vyslancov a veľmožov mimoriadnym spôsobom kroz vyslaného kráľovského kommissára. V Dome krajinských vyslancov otvorené bolo zasadnutie niekoľko minút po desiatej hodine a zatvorené bolo o 10. hodine a 25. minútach. Zasadnutie Domu veľmožov zatvorené bolo o 10. hodine a 55. minútach. V oboch Domoch mal sa prečítať kráľovský list, ktorým sa oba Domy, teda snemovňa rozpúšťa. V Dome veľmožov otvorili kráľovský list a prečítali ho. V Dome krajinských vyslancov ale list kráľovský — ponevác nebol doručený takým hodnostárom, ako to krajinské zákony ustanovujú — neotvorili a nečítali, lež ho s náležitou úctou zpiatky poslali tomu hodnostárovi, ktorý ho dal doručiť. Krajinskí vyslancovia potom v úplnom pokoji pokračovali v porade a uzavreli, že vo stredu držia riadne zasadnutie, zápisnicu zasadnutia uhodnoverili a konečne sa pokojne rozišli.

Jeho excellencia *Alexander Nyiry* de Székely, kráľovsko-uhorský generálmajor, kráľovský kommissár v kráľovskom zámku čakal na odpoveď snemovne. Jeho námestník *Alexander Fabricius*, kr. uh. major honvédske na automobile baróna Fridricha Born-a doniesol mu odpoveď, že Dom krajinských vyslancov kráľovskú listinu s úctou

zpiatky posielal. Kráľovský kommissár rozkázal na to hneď *Fabriciusovi*, aby zaraz išiel s kráľovskou listinou do snemovne a tam z katedry predsedu sám ju prečítal a snemovňu s brachiumom vyprázdnil. Pálil potom *Fabricius* na automobile zpiatky ku snemovni a prišiel ta práve o 10. hodine a 55. minútach — vtedy však vyslancovia už dávno zakončili poradu a sa rozišli, takže *Fabricius* našiel len prázdnu dvoranu. Preto však neprišiel [do rozpakov, lež vybehol na katedru predsedu a kým na galeriach niekoľko ľudí, čo ku snemu nepatrili, kričalo a spievalo, honvéd-major prečítal kráľovskú listinu pred prázdnu dvoranou, v ktorej stálo len 50 policajtov. Ako mu bolo rozkázano, galerie a celé stavenie vyprázdnil, dvere miestností zamknul a kľúče poslal ministrovi *Jozefovi Kristóffy*mu.

Udalosti tohoto dňa podávame do podrobna v nasledujúcom :

Za včas rána.

Ešte len svitalo a obyvatelia námestia okolo snemovne už badali, že sa voľačo mimoriadneho vystrája. Vojsko pluk za plukom maširovalo ulicami, ľudia zo spánku zbudení bežali k oblokom a prekvapení videli, že sa pred snemovňou celá armáda sbiera. Officieri s vyťahnutými šablami stáli v hrbkach, mužstvo poskladalo gvery v piramidy a dívalo sa na obrovské stavenie z kameňa, čo sa na brehu Dunaja rozprestiera.

Neďaleko vojakov stáli v hustých radoch policajti. Nad tymito velil novovymenovaný námestník hlavného kapitána *Dezider Boda*. Úradníci polície shromaždení boli kolo neho a radili sa o veľmi vážnej veci, o tom totiž, ako by sa do snemovne dostať mohli, ktorej železné brány zatvorené byly. *Ján Tóth*, major domus snemovne prísny rozkaz vydal, aby brány a dvere snemovne

pred 9. hodinou nikto sa neopovážil otvoriť. Poslali aj policajti inšpektora Gersicha ku gazdovskému úradníkovi snemovne, aby brány otvoril, tento ale odkázal, že to urobí neskôr.

Policaj a vojsko.

V pondelok ráno vyzeralo to práve tak pred snemovňou, ako keď sa o tom jedná dajakého mocného nepriateľa vlasti mocou zbrane podmaniť, alebo výdobíť dajakú pevninu. Ľudia policie a vojska už viacej dní predtým s vážnosťou inej veci hodnejšou pracovali na zostavení plánov. V nedeľu od desiatej hodiny do neskorej noci boli porady v paláci ministrapredseda. Na týchto poradách prítomný bol: Üxkull-Gillenband, veliteľ, Galauschek general Alexandra Nyiriho adjutant, Béla Rudnay, hlavný kapitán, Dezider Boda, kapitánov námestník, Gejza Lickl, traja generáli a niekoľko kapitánov policie. V tejto porade vypracovali plán k udržaniu poriadku a k vyprázdneniu snemovne. K tomuto cieľu vymaširovali celé pluky honvédov a riadneho vojska a celá policaj. Na hlavnom kapitanáte bola policaj cez celú noc v permanencii.

Policaj mala z počiatku len o 7. hodine vyrukoval. Dozvedeli sa ale, že vyslancovia už pred deviatou hodinou chcejú prísť do snemovne, preto ustanovili, že policia už o piatej hodne ráno musí byť pred snemovňou. O tejto hodine stál už tam hlavný kapitán Béla Rudnay, jeho námestník Dezider Boda a policajní úradníci Lickl, Kopp a Gyalokay.

Keď sa policaj pred snemovňou postavila, prišli o ôsmej hodine husári a zaujali miesto pred hlavným vchodom do parlamentu a pred sochou Andrásyho. Vyrukovali aj honvédske pechúri a 38. regiment spoločnej armády pod veliteľstvom majóra Boolti. Ešte aj pioníri vymaširovali a postavili sa tiež pri hlavnom vchode do parlamentu. Kým sa vojsko postavilo trvalo dobrej pol hodiny. O pol deviatej celý veľký priestor pred parlamentom plný bol vojskom a policajmi. Do snemovne prišiel prvý, major domus Ján Tóth a bočnými dvermi vstúpil do stavania.

Ľud na uliciach.

Vyrukovanie policajtov a vojska v mimoriadnom počte vylákalo rozumie sa mnoho ľudu na ulicu. Netrvalo dlho a v uliciach ku snemovni vedúcich bolo do šesťtisíc zvedavého ľudu. Okolo desiatej začali sa schádzať krajinskí vyslanci. Známe osobnosti vítal shromaždený ľud hlasitými výkrikmi. Na univerzitách panoval tiež silný život. Asi tristo mladíkov vyťahlo s čiernymi zástavami na budínsku stranu, kde oproti parlamentu spievali národné piesne. O desiatej prišiel chýr do vrstiev ľudu, že sa začalo zasadnutie sne-

movne. Officiéri vojska a policajní úradníci netrepežlivo chodili hore-dolu. Prinášali a donášali odkazy. Asi o pol jedenástej postál pred snemovňou vojanský automobil a z neho vystúpil generál Galauschek adjutant Nyiriho, odovzdal rozkaz majorovi Leitner a tento pokynul hneď k sebe hlavného kapitána a niekoľko slov povedal honvédske mu majorovi Fabriciusovi. Úradníci policie radili sa niekoľko okamžení a potom Gyalokay, policajný radca okríknul policajtov:

— Do snemovne!

Štyristo policajtov vrátilo sa na to ako víchor otvorenou bránou do parlamentu. Vonku medzi ľuďmi rozniesol sa chýr, že vyslancovia už dávno zakončili zasadnutie a sa aj porozchodili. Vonku bolo vidieť daktorých vyslancov, ktorých ľud hlasite vítal. Po jedenástej hodine slyšal bolo hlasitý spev zo snemovne, boli to služobní parlamentu, ktorí so spevom odťahli. Okolo dvanástej hodiny odťahovalo vojsko, husári, honvédi a pluky spoločnej armády. Ľud vojsko hlasite pozdravoval. Okolo jednej hodiny nebolo nikoho viac pred parlamentom, len jednotliví policajti chodili ešte hore-dolu, napokon aj títo odišli.

Policaj v snemovni.

Policaj si nevedela rady. Rozkazu nemala, aby železné vráta dala vylámať. Konečne prišiel Krecsányi, hlava detektívov s tým rozkazom, aby snemovňu telefonom spojili s ministerským predsedníctvom. Tým cieľom dovedol so sebou robotníkov a vyzval portáša, aby v mene zákona otvoril bránu. Portáš otvoril bránu a na to vošiel do parlamentu Krecsányi s jeho robotníkmi a sila policajtov.

Pripravovanie telefonu pod bráchiumom.

Krecsányi s robotníkmi išiel hneď k izbe ministerpredseda a pripravili tam robotníci v jeho prítomnosti telefon, ktorý túto izbu s palácom ministerpredseda spojil. Major domus Tóth protestoval proti tomu. Krecsányi si toho nevšímaj, lež pred izbu ministerpredseda postavil silnú vartu, ktorá potom ku ministerskej izbe nikoho nepustila.

Na gángochoch.

Na gángochoch alebo pitvoroch snemovne panoval čilý život. Krajinskí vyslancovia shromažďovali sa už okolo deviatej hodiny vo veľkom počte. Bolo totiž povedano, že pred zasadnutím snemu bude ešte jedna porada, v storej sa konečne rozhodne, v akom smysle pokračovať sa má v zasadnutí. Nedá sa tajiť, že nejedného zmohly sa isté obavy, bo nebolo možno vedieť, ako sa zakončí toto zasadnutie. Mysle sa pozdejšie celkom uspokojily, bo vyslancovia vedeli, že sa v tomto

veľmi vážnom a rozhodnom zasadnutí pokračovať bude dľa dôkladne uváženého a premysleného plánu výkonného výboru koalície, ku ktorému pripojily sa všetky parlamentárne strany.

Policať proti predsedom snemu.

Major domus Ján Tóth predsedníctvu snemu Francovi Bolgárovi a Štefanovi Rakovszkymu oznámil hneď ako do snemovne prišli, že policaj zmocnila sa izby ministerpredsedu a pitvora pred ňou. Štefan Rakovszky a Franc Bolgár išli hneď ku izbe ministerpredsedu, policaj však tam postavená, 24—30 chlapov, nechcela ich ta pustiť. Predsedovia snemu protestovali proti tomuto, policajti sa ale odvolávali na vyšší rozkaz a predsedov nepustili do pitvora pred izbou ministerpredsedu.

Porada vodcov politických stránok.

Len chytro rozšíril sa chýr medzi krajinskými vyslancami o tom, čo si dovolila policaj oproti predsedom snemu. Ešte aj liberáli pohoršili sa nad týmto policajným kúskom. Hovorilo sa vôbec, že ponevác vojsko z vonku obklúčilo parlament, vnútri ale policaj zamedzuje slobodu vyslancov, zasadnutie snemovne vydržiavať sa nemôže. Na toto mnohí z liberálov povedali:

— Na taký spôsob nemusí sa prečítať nariadenie rozpustenia snemu.

Vodcovia politických stránok: gróf *Julius Andrássy*, Franc *Kossuth*, Ignác *Darányi*, gróf *Ján Hadik*, gróf *Albert Apponyi*, *Gejza Polónyi*, *Milan Hodža*, barón *Dezider Bánffy*, gróf *Aladár Zichy*, gróf *Štefan Tisza*, *Vilhelm Vázsonyi* shromaždili sa ku porade v izbe snemového predsedníctva, kde ich očakávali predsedovia *Franc Bolgár* a *Štefan Rakovszky*. Kým trvala porada, vyslancovia s napnutosťou čakali jej výsledok po pitvoroch. Po tri štvrte na desiatu skončila sa porada, výsledok jej sdelený bol vyslancom, ktorý včul uspokojení očakávali zasadnutie snemu.

Zasadnutie snemu.

Už pred desiatou shromaždili sa všetci vyslancovia v poradnej sieni. Niekoľko minútami pred desiatou vkročili do siene Franc *Kossuth*, gróf *Julius Andrássy*, gróf *Aladár Zichy*, gróf *Štefan Tisza*, barón *Dezider Bánffy*. Snáď ani jedna stolica vyslancov nebola prázdna. Pri predsedníckej katedre zaujali svoje miesta zápisníci; *Zoltán Szakács*, *Ladislav Okolicsányi* a *Mikuláš Zboray*. Predsednícke kreslo zaujal *Štefan Rakovszky* (podpredseda ľudovej strany). Oči všetkých prítomných boli naň obrátené.

Zasadnutie otváram. Zápisnicu zasadnutia povede pán zápisník *Zoltán Szakács*. Ct. Dom! Prv než príjdem k dennému poriadku berem si sme-

lost na navedomie dať ct. Domu vyslancov, že snemovňa oproti nariadeniam zákonným obklúčená je vojskom a aj v samej snemovni nachodia sa policajti (výkriky pohoršenia) vzdor tomu mienim, aby zasadnutie vydržiavanie bolo bez každého predsudku pre budúcnosť.

Ct. Dom vyslancov! Ako predseda mám tu česť na známosť dať, že od pána ministerpredsedu doposlaný je jeden list a najmilostnejší jeden kráľovský list, ktorý prítomne otvorím a prečítať dám.

Zoltán Szakács: prečítal kráľovský dopis, ktorým sa snem na 19. februára svoláva.

Predseda: Ct. Dom vyslancov! Žiada si snáď dakto ku najmilostnejšiemu dopisu kráľovskému prehovoriť? (Nikto) Oznamujem teda, že sa v známosť berie astejným cieľom Domu veľmožom odošle.

Ct. Dom vyslancov! Nasledujúci list mám tú česť predložiť, ktorý včerajšieho dňa dorúčený bol nášmu predsedovi *Juliusovi Justovi*.

Béla Barabás: Od koho je ten list?

Predseda: Od *Alexandra Nyiriho*, generalmajora splnomocneného komissára kráľovského. (Veľký hľuk.) Číta list:

V tomto liste oznamuje splnomocnený komissár generálmajor *Alexander Nyiry*, že jeho veličenstvo kráľ ustanovil, aby tento snem rozpustený bol a k prevedeniu tohoto vyslal ho ako úplnej plnomocnosti kráľovského komissára. Keď toto teda sdeluje predsedovi snemu, vyzýva ho spolu, aby kráľovskú listinu na rozpustenie snemu sa vzťahujúcu v snemovni dal prečítať, snem bezodkladne rozpustil, bo ináč prinútený bude zachodiť dľa plnomocenstva s kráľovským vymenovaním jeho spojeného. Na prečítanie tohoto listu strhol sa v celom Dome vyslancov veľký hľuk.

Predseda: Ja dotyčno tohoto mám nasledujúcu predlohu, alebo návrh. Predseda potom v reči v šľachetne miernom tóne prednesenej a odôvodnenej predložil, že ponevác zákony krajinské neznajú kráľovského komissára úplnej plnomocnosti, ponevác výkonným orgánom medzi jeho veličenstvom kráľom a snemom je ministerpredseda tak to žiada účta ku vysokej osobnosti kráľa a zákonom krajinským, aby list tento nepovolaným orgánom predsedovi snemu dorúčený s náležitou úctou poslal sa neotvorene zpiatky. Vážnosť snemu požaduje ďalej, aby oproti vyhrážaniam v liste kráľovského komissára obsaženým protest verejne vyslovený bol.

Predlohu a návrh predsedu *Štefana Rakovszkyho* celý snem bez poznámky prijal oduševnene a jednohlasne.

Po *Rakovszky* prevzal predsedníctvo *Franc Bolgár*. Pod jeho predsedníctvom ustálil sa denný

poriadok budúceho zasadnutia snemu a zasadnutie toto určené bolo na 21. februára. Zápisnica sa uhodnovernila a zasadnutie bolo zakončené o 10. hodine 25. minútách.

Zasadnutie veľmožov.

Dňa 19. februára držal zasadnutie aj Dom veľmožov. Po prečítaní kráľovských listín vyzdvihol protest proti rozpusteniu snemu gróf Jozef Majláth. Dom veľmožov súhlasil s týmto protestom a zasadnutie bolo zakončené o 10. hodine 55. minútách.

Toto sú v krátkosti udalosti významného dňa 19. februára. Bodaj by neboly predznakom absolutizmu.

Slovo pravdy.

Kto miluje pravdu, milerád slyší o pravde. Slovo pravdy má rovnú cestu svoju k srdcu. Pravda je ale táto. Ludová strana povstala preto, aby politický boj viedla proti zliberalčenému a zožidovčenému štátu uhorskému. Kto by túto pravdu neuznal? Vodcovia do jedného, udatne a ustavične bojovali za cirkev, za vieru, za ľud a jeho spravodlivé požiadavky. Za ľud nielen uhorský, chcem povedať maďarský, ale spolu aj za ľud slovenský. Darmo chcú nepriatelia naši, Hodža s luteránmi a redaktor «Katólickych Novín» s gárdou svojou očierniť vodcov a vyslancov ľudovej strany. Gróf Ferdinand Zichy na shromaždení vo Varíne takto rečnil: «Milerád bych rečnil a prehovoril k vám ľudu jazyka slovenského po slovensky, ale za mladý nemyslel som na toto, že príjdu časy, kde potreba bude mi slovensky rečniť. Nekonečné vďaky bych činil Bohu, kebych dnes k vám slovensky prehovoril mohol, lebo viem, že ste oduševnení za zásady viery Kristovej! Keď vás tu vidím v tak veľkom počte shromaždených, uistujem vás, že ja s mojimi súdruhmi neunavne chcem bojovať za vieru Kristovu, za cirkev a za vás, ľudu môj premilý, lebo viem, že to sú túžby srdca vašich, aby oslávená bola viera a cirkev, aby štát uhorský povždy bol kresťanským!»

Slová tieto zlaté grófa Ferdinanda Zichyho preložili do slovenskej reči iní rečníci, ale to nebolo treba, lebo ľud vo Varíne videl a cítil, že pravda slov a hlbokého presvedčenia jasala sa na tvári nášho veľkého vodcu! Kde že je tu nadutosť, pýcha jedného grófa? Ešte nemluvil vo väčšej pokore srdca k ľudu človek v uhorskej krajine, ako gróf Zichy!

V Nitre gróf Ján Zichy ml. hlásal s takou presvedčenosťou zásady kresťanského smýšľania, že všetci poslucháči bez výnimky, aj liberáli, hlboko dojatí boli. Kto ale zastáva zásady viery kresťanskej, môže-li v tom byť duch pohanský?

Všetci ostatní vyslanci naši vždy a všade zastávali vieru, cirkev, ľud kresťanský. Keď na universite židáckovia nehanebne pođlamovali križe, Štefan Rakovszky tak

oslávil rečou križ svätý, že to bude jeho večnou zásluhou, keď aj prevelebný pán Andrej Hlinka, farár ružomerský hnevá sa, že Štefan Rakovszky predsedá v kruhu katólickom ružomerskom, kdežto tešiť by sa mal z toho, lebo nielen kruh, ale aj mesto je týmto predsedníctvom oslávené!

Ľudoví vyslanci v sneme vždy predniesli tie krivdy, ktoré zvláste počas volieb nielen na maďarskom ale aj na slovenskom ľude popáchané byly. Ján Molnár, praelát a dr. Ján Csernoch, ako aj všetci ostatní, vždy smelo zastávali ľud, smýšľaniu liberálnemu patrný úder dávali.

Ktože sa tak a to s hlbokou učenosťou zaoberal v sneme s otázkou robotníckou, ako náš milý zodpovedný redaktor dr. Alexander Ernzt?

Milujeme-li pravdu, každému jednému z vyslancov ľudových musíme dať veniec uznania za odmenu.

Ktože tak šľahal liberalizmus, ako bývalý vyslanec Zoltán Zmeškal a to vždy, na shromaždeniach, v slovenskej reči?

Ľudoví vyslanci hlásali v sneme, aby burza (kde židia s peniazmi nesvedomite manipulujú) platila väčšiu daň (porciu).

Slovo pravdy je to, že ľudoví vyslanci vždy za ľud pracovali, a to neunavne.

Ale aj ostatní vodcovia po mestách a po dedinách to isté činili.

Všetci bojovali za ľud. Mnohí aj mnoho trpeli, ale zniesli to, lebo z čistého presvedčenia to činili.

«Kreštan» v slovenskej reči rozširoval zásady kresťanstva. Keď ale je neodškriepiteľná pravda, že to učinil, je-li to kresťanská láska, keď kto radí, aby ľud bral «palicu» na «Kreštana»?

Hľa, po skutkoch ich poznáte! Katólickeho ducha a smýšľania noviny neberú palicu na čiro čisté noviny katólicke, ako je «Kreštan», ktorý má svoju čestnú minulosť. (XII. ročník.)

Je-li to slovo pravdy, keď katólickeho mena spisovateľ píše, že čestný človek nepíše do Kreštana?

Ktorý toto hlása nemá pravdy, lebo každý spisovateľ katólicky, ktorý píše za vec katólicku, zaslúži uznania, aj vtedy, keby v politike alebo v národnostnej otázke jednako nesmýšľal.

Ten katólickym duchom sa honosiaci spisovateľ, ktorý hovorí, že čestný človek nepíše do «Kreštana», neviem, čo by povedal, keby «Kreštan» donášal podobizne všetkých tých, ktorí do «Kreštana» pisali a píšu ešte až po dnes.

Keby nás tam videl, nemyslím, že by povedal o nás, že sme pohani a nečestní!

Zaiste by to odvolal!

Kto miluje pravdu a ktorý horlí za vec katólicku, nech povie, či je to pre katólicku vec spasiteľné, keď kto píše a radosť má z toho, že 1500 čísiel «Kreštana» poslal ľud nazad. (Je to nehanebné cigáňstvo. Noví predplatitelia sa hlásia, to je pravda. R.) Katólickeho ducha človek zarmúti sa nad tým, keď vidí, že z úpadu katólickeho ducha novin má kto radosť!

Spoločná radosť naša by mala byť, aby noviny katolíckeho ducha sa rozširovaly a nie upádaly. Toto je slovo pravdy.

Rímský otec náš žiada, aby katolíckeho ducha noviny sa viac a viac rozširovaly. Preto, katolícki spisovatelia nespoja svoje sily, aby svojho spolubrata, katolíckeho ducha noviny pochovali a znivočili!

V politike jedného sa máme chrániť, prepiatosti!

Prepiatosť ale je to, keď by kto svoju mienku vyhlásoval a vytruboval za neomýlnu.

Ľudová strana nezmenila svoj pôvodný program, ani bod 13-ty.

Kto tak bojoval za ľud, ako vyslanci ľudovej strany, tých obviňovať nemožeme zo šovinizmu, lebo v sneme jednako bojovali za politickú slobodu tak ľudu maďarského ako slovenského!

Preto slovo pravdy je to, kto už bojoval za vec katolícku, uznajme mu to za zásluhu, lebo hoden je tejto odmeny!

Slovo pravdy je tiež: nech nebojuje katolík proti katolíkovi, ale katolíci viribus unitis (spojenými silami) proti spoločnému nepriateľovi, proti nekresťanskému smýšľaniu, proti spojeným nepriateľom našim: liberálom, freimaurerom, socialistom a židom!

Slovo pravdy je, čo píše vyslanec Ján Trubiny o našej ľudovej strane, že «kto sa v tomto ohromnom politickom zmätku proti nej obracia, tak jedná, ako do veľkého nešťastia upadnutý človek, ktorý napáda svojho najväčšieho dobrodyncu, čo mu vždy len dobre čini a činiť neprestáva».

Slovo pravdy znie takto:

«Milujte sa vospolok!»

Jeden ľudový kňaz.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Zo žabokreckého okresu.

V Skalici vychodiace takzvané «Katolícke Noviny» v 2. čísle tohoto roku pravde nijak nezodpovedajúce veci písali o žabokreckom okrese, čo ačkoľvek p. Paska, predseda okresnej ľudovej strany vo svojom «Osvedčení» v «Kresťane» uverejnenom, dôkazmi zreteľne vyvrátil, «Katolícke Noviny» predsa neprestávajú nepravdu za pravdu vyhlasovať. Na dôkaz toho, že «Katolícke Noviny» čo všetko popíšu, čo nenie pravda, len aby katolícky tábor roztrhly, vodcovia žabokreckého okresu ľudovej strany vydali nasledujúce

Osvedčenie.

Na článok vp. Sándorfiho «Odpoveď vp. Paskovi» v 6. čísle «Katolíckych Novín» uverejnený, sme prinútení my nízke podpísaní to osvedčiť, že po smrti p. dr. Majora nie viacej, ale len *jednu* poradu sme držali po celý čas volebného pohybu. Na tejto porade sme pána baróna Kaasa — muža v boji za kresťanské zásady veľa zaslúženého — *jednohlasne* za kandidáta ľudovej strany vyhlásili a cteným voličom nášeho volebného okresu odpo-

rúčali, z čoho nasleduje, že sme na tejto porade pána Kolomana Brestyenského, ktorého si ctíme a vážime, nekandidovali.

Ďalej osvedčujeme sa, že celý smer «Kat. Novín» a jejich tendenciu jak z ohľadu náboženského a vlastneckého, tak aj z ohľadu mravného a hmotného nášho ľudu celkom *odsudzujeme*, lebo cieľom týchto novín je: zlahčiť, potupit ľudovú stranu a jejich členov, rozbroj robiť medzi voličmi ľudovej strany, a jestli by im možné bolo, roztrhnúť a zničiť na horných stranách našej vlasti jedinú stranu kresťanskú, čím nič nevykonajú, — jako to v našom «Kresťane» v 6. čísle úvodného článku odôvodnené bolo — a s týmto nielen že nič neosožia nášmu slovenskému ľudu, lež našej svätej katolíckej cirkvi škodu spôsobia, lebo len na mlyn liberálom, slobodným murárom, vôbec nepriateľom našej sv. cirkve, vodu ženú.

Adalbert Kelecsényi,
dekan skačanský.

Imrich Mikovics.
farár veľko-božanský.

Alojz Molnár,
farár v Ó-Széplak.

Ján Duday,
farár v Tökés-Ujfalú.

Karol Zatkovics,
farár v Nagy-Zsambokrét.

Štefan Paska,
farár veľko-bielický.

Ignác Wohland,
farár chynoranský.

Viktor Kardoss,
administrátor klišký.

Jozef Kunický,
dekan a farár vestenický.

Eduard Steffel,
dekan a farár nagy-szuesanský.

Karol Kolos,
kaplán skačanský.

Štefan Michal Benyó,
kaplán v Nagy-Bossán.

Rudolf Oravszky,
administrátor v B.-Pataku.

Vincent Hayek,
dekan a farár novákský.

Ladislav Szélessy,
farár diviacký.

Koloman Tóth,
administr. v Keseleő-Podhragy.

Ján Liska,
farár kostolanský.

Alexander Vetrel,
farár veľko-rudnanský.

Adalbert Zerdahelyi,
statkár v Nagy-Szerdahely.

Juraj Bezák,
dekan a farár solčanský.

Alojz Fiebig,
farár nyitra-szerdahelyský.

Štefan Pittner,
farár kovarský.

Koloman Hamar,
farár oponický.

Viktor Ehrengruber,
farár nadlánský.

Medzi výš podpísanými sú traja, ktorí v čas smrti pána Majora v okrese sa nezdržovali, ale osvedčenie toto predsa podpísali, aby dokázali, že súhlasia s druhou čiastkou osvedčenia.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ku kríze.

Výkonný výbor koalície ustanovil, že vo stredu nebude zasadnutie snemu, miesto toho ale v bazilike sv. Štefana o 11. hodine praelát Ján Molnár držal sv. omšu, pri ktorej prítomní boli všetci vyslancovia bez rozdielu náboženstva a stránok.

Porada kresfanskej ľudovej strany snemovej.

Ľudová strana snemová v sobotu dňa 17. februára držala poradu, pri ktorej prítomní boli skoro všetci členovia Ľudovej strany. Pod predsedníctvom grófa Aladára Zichyho pojednávala Ľudová strana najprv o politickom rozporení. Ku návrhom výkonného výboru spojenej opozície dotyčného rozpustenia snemu prihlásila sa Ľudová strana úplne v tom smysle, ako to predseda gróf Aladár Zichy predniesol. Ablegáti Ľudovej strany dňa 25. ho tohoto mesiaca, dňa uzavretia porady, vydržiaujú všade Ľudové shromaždenia vo svojich volebných okresoch, na ktorých spolu i s voličmi proti rozpusteniu snemu budú protestovať.

Židovská aristokracia.

Vystráajú sa v námestí Leopoldovom hlavného mesta odbavovať veľký bál. Na pozvánkach ku tejto tanečnej zábave možno čítať nasledujúce mená nových židovských slachticov a aristokratov: Julius Beck de Madaras, Armin Biró do Hámor, Ľudvík Bisicz de Heves, Alexander Deutsch de Halmi, Edmund Domony de Domony, Pavel Elek de Malomszeg, Bernát Goldberger de Buda, Karol Gomperc de Denta, barón Vilhelm Guttmann de Gelse, Jozef Hatvany Deutsch de Hatvan, barón Peter Herczog de Csete, Vilhelm Hoffmann de Vágújhely, Henrik Jellinek de Haraszi, Izidor Krausz de Megyer, Jozef Ruszt de Ruszt, Jozef Tschögl de Siklós, Adolf Ulmann de Baranyavár, Berthold Weisz de Csepel; Leo Weisz de Szurda, Béla Dirsztai de Dirsza, Gottlieb Frankl de Vasvár, Salamon Freund de Tószeg, Ladislav Fürst de Maróth, Julius Ulmann de Erény atď. Šľachta našej vlasti je teda poriadne zreparovaná a tak skoro nevymre. Dobré by bolo vedieť, koľko stotisíc korún platili títo noví šľachtici za jejich šľachtické ostrohy liberálom na voľby.

Luteránsky «Týždenník» a «Katolícke Noviny».

Rozličného mena, lež celkom rovných zásad noviny, čo vychodia v hlavnom meste ako luteránske, v Skalici ale ako katolícke, nemajú prítomne vážnejšej práce, ako zaoberať sa s otvoreným listom ablegáta stupavského okresu Jána Trubínyho. Skalické noviny pri tom nemôžu sa zdržať, aby po kresfanskej strane Ľudovej nešľahly. K vyhnutiu všetkému neporozumeniu a k osvetleniu pravdy treba nám najprv podotknúť, že každý čo už od 10 rokov zná politickú Ľudovú stranu, je presvedčený o tom, že je to strana zásad a smeru čisto kresfansko katolíckeho, ktorá bojovala, bojuje a bojovať neprestane za tie najsvätejšie poklady Ľudu, totiž za vieru katolícku. Ku dôkazu tohoto len tú neodškriepiteľnú pravdu uvádzame, že o čom a ako píše luteránsky «Týždenník», o tom a práve tak píše aj skalické «Katolícke Noviny». Z tohoto sa dá rozoznať, prečo tak luteránsky «Týždenník» ako skalické «Katolícke Noviny» v posledných číslach zaoberajú sa s otvoreným listom ablegáta Jána Trubínyho. S týmto otvoreným listom krom luteránskeho «Týždenníka» a skalických «Katolíckych Novín» smerodajné obecnstvo volebné je úplne spokojné, o tomto teda není potrebné ďalej viesť pole-

miu. Prítomne len na daktoré návaly luteránskeho «Týždenníka» a skalických «Katolíckych Novín» v krátkosti odpovieme. Píše luteránsky «Týždenník», že ablegát dr. Ján Csernoch zapredal Slovákov. Zdravého rozumu človek na takúto myšlienku ani len prísť nemôže. Tento lživý nával neznepokojuje teda ani dr. Jána Csernocha, ani Ľudovú stranu, tým menej ale voličov skalického volebného okresu, ktorí znajú svojho ablegáta a vedia aj o luteránskom «Týždenníku», že on katolíckeho kňaza s tou najväčšou úľubou napáda.

Všeobecné volebné právo vrtí tiež v hlave luteránskeho «Týždenníku». Dľa jeho náhľadov prevíňuje sa proti tomuto ešte vždy kresfanská Ľudová strana. Že je kresfanská Ľudová strana za rozšírenie volebného práva na základe spravodlivosti, o tom sa už stokrát osvedčila v «Kresfane». Že ale a ako ablegátom svojej stránky celkom slobodné stanovisko ponecháva, toho je živým svedkom Ľudový ablegát dr. Alexander Giesswein, ktorý všeobecné volebné právo v Ľudových shromaždeniach verejne ohlasuje.

Že «Kresťan» luteránov napáda, to nestojí. V «Kresťane» prvej nikdy ani slovička nebolo o luteránoch. Len od tých čias, čo luteránsky «Týždenník» napádal katolíckych biskupov a kňazov, píše «Kresťan» nie však proti luteránom, lež proti luteránskeho «Týždenníku». «Kresťan» totiž za povinnosť držať si musí podvracať bezzákladné a lživé návaly, akými luteránsky «Týždenník», majiteľ a redaktor jeho Milan Hodža a rovného mu smýšľania dopisovatelia, v každom čísle napádajú katolícke kňazstvo a kresfanskú Ľudovú stranu. My ostatne musíme vyznať, že Milana Hodžu nerozumieme. Raz hovorí o sebe, že patrí ku politickej národnostnej strane a je tuším aj tajomníkom tejto strany; druhý raz schvaluje slovenskú Ľudovú stranu; pri inej príležitosti Pavla Mudroňa vyznáva za svojho predsedu, aby len skoro osvedčil sa, že drží so socialdemokratmi. Ačpráve to ale celý svet vie, že človek naraz ku dvom stránkam priznávať sa, teda naraz dvom pánom slúžiť nemôže, Milan Hodža v jeho luteránskom «Týždenníku» oslavuje svoju politiku a ešte aj to hovorí o sebe, že i kráľ prijal polovičku jeho politického programu. Kto chce vedieť, ktorú polovičku, tak ten nech sa opýta baróna Gejzu Fejérváryho alebo Jozefa Kristóffyho.

Na toto by snáď aj skalické «Katolícke Noviny» vedely odpoveď dať. V týchto novinách si Ferdiš Juriga zas rukávy vyhrňa. Jestli však dlhým jeho článkom to chce zapierať, že u nás reč štátna je reč maďarská, to sa s ním ďalej dohadovať neideme a s ľútosťou len to uznávame, že rozum jeho je v skutku vrabčí.

Druhý vrabčieho rozumu dopisovateľ pod znakom Borsa píše v skalických novinách, že zakladatelia Ľudovej strany a «Kresťana», kňaza Lepsényho nabili v parlamente palicami. Toto je už piramidálna hlúposť. Proti hlúposti ale už aj starí bohovia darmo bojovali.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

BESEDNICA.

Obeť nemúdrej lásky rodiča.

(Pokračovanie.)

Ráno sta zutekať chcjúci zlodej som sa začal obliekať. Ani raňajky som nechcel zjesť. Zrazu ale, práve keď som chcel zmiznúť, vkročila mi do izby slúžka, abych sa šiel učiť, že mi to mama odkazuje. I povedal som jej:

— Povedz učiteľovi, že som nenie zvedavý na jeho prísne kázne. — A s tým som ušiel.

Keď som do jazdiarne prišiel, našiel som tam asi 20 mladíkov, ktorí na súbeh čakali. Ernest prišiel ku mne, stisol mi ruku a zaviedol ma do stajne, kde mi ukázal jedného samopašného mladého koňa, na ktorom som ja mal sedieť. Ja som sa prichystal, abych sa mohol pohnúť razom s ostatnými. Prvá mzda sa mne ušla. Plesaním kamarátov a sebaapovedomím slávy som bol celkom omámený. Lenže rozpomienka na nahnevanú tvár otca prikalila tú radosť. Na poludnie bol veľký obed čestný, na ktorom som sa zúčastnil aj ja, čo hrdina dňa.

Večer som bol celkom ustatý, pomaly som šiel do mesta. Každý dom mi šeptal: «Budeš ty mať dnes hody, Heinrich». Keď som sa blížil k otcovskému domu, zrazu som zbadal, že ide ku mne sluha môjho otca. Ja som bol ku všetkému, aj k bitke odhodlaný; nepozoroval som na to, čo povie sluha, a preto som ho chcel obísť. On ale ku mne šiel, volajúc:

— Mladý pán, kde sa motáte celý deň. Všetkých sluhov rozposlal váš pán otec, aby sme vás hľadali. Ani vaša mama nenie ešte doma, u priateľov vás hľadá. Váš pán otec povedal, aby ste len domov šli, že sa vám nič nestane.

Cítil som, aký som ja nevďačný chalan, a môj otec predsa tak sa staral o mňa a je ochotný mi všetko odpustiť. Sám seba som sa haňbil, takto som ešte nikdy neobrazil rodičov. Keď som prišiel domov, rodičia v bráne stáli, netrpezlivi súc pre neistotu.

— Oh, drahý synu — prehovoril otec, medzi čím ma obejmul — tedy takto sa nám vďačíš, takto nás poslúchaš? Teraz ti odpustím, jestli sľúbiš, že to viac neučiníš, a jestli odprosíš aj vychovávateľa.

Ja som na všetko pristal, len aby rodičia moji neboli smutní. Vychovávateľa som na kolenách odprosila, on mi hneď odpustil. Lenže detský rozum, ľahkomyselnosť a zľudlivosť obyčajne v jednom hniezde sa nachádzajú. Čo chvilu som zabudol veľkodušnosť otcovu. Na tretí deň stretol som Ernesta, ktorý práve do jazdiarne išiel, vedľa seba vedúc utešeného koňa. Hneď som vyskočil naňho a hajdy do jazdiarne. Zanedlho počujem hlas:

— Heinrich, či nesostúpiš hneď dolu?!

Otec stál pri mne. Držiac ma silne rukou domov ma viedol. Doma hovoril mi otec:

— Už mám toho dosť, synu môj! Neprestajne nás zarmucuješ. Ja som už rozhodnul. O dakoľko dní do Talianska musím ísť na viac rokov. Všetci ta pôjdete so mnou. Dám ťa do reholníckej školy asi na dva roky. Ináčie novú domovizeň ti už aj vyznačila matka, myslím, dobre sa tam budeš cítiť.

V októbri som bol už v ústave.

— Nermúť sa, synu môj — tešil ma správca, — o dakoľko týždňov celkom dobre sa tu budeš cítiť.

Ja som ale len plakal, keď som sa od otca lúčil.

— Nezúfaj, synu môj, — prehovoril otec — dobre ti tu bude, však ťa i tak na druhý týždeň navštívime. S Bohom!

Ja som pochodil celé veľké stavisko, obedáreň, kaplnku, siene, miestnosti učenia a spánku, koľké to novoty. Tedy v kláštore som. Nemohol som zabudnúť na svoju domovizeň. Dlho som plakal, nezbadal som, že je už večer.

«... Marianske deti...»

ozýval sa hlas detí v káplnke sidených. To pekné bolo, ale o veľa milšou mi bola domovizeň.

Ukázali mi moju posteľ. Nahnevano začal som sa vyzliekať.

— Dobrú noc, Heinrich.

— A kto si ty? — pýtal som sa ho.

— Ja som Karol Tarketí.

— No, dobrú noc, Karle. Teší ma, že sme susedia, úfam, že čo dobrý chlapec potešíš ma, keď ma žiaľ bude trápiť.

— No, zajtrá sa poshovárime. S Bohom.

Však som len veľký rozdiel zbadal ráno medzi kláštrom a domovizňou. Nie hlas matky, lež cengáč ma zobudil; voľky-nevoľky musel som vstať a na sv. omšu ísť s ostatnými.

— No, či si sa vyspal? — pýtal sa ma môj 14-ročný sused Karol, ktorého nemohol človek nemať rád.

— Nemohol som spať od plaču.

— Neplač. Plač ti i tak nepomôže, lež len škodí. Poďme do kostola, tam najde srdce, čo mu chybuje.

V kostole zas sa len marianská pieseň spievala.

Áno, Maria mi bude matkou a správca ústavu zase otcom. Keď sme my katolíci i vzdialení od rodičov, predsa sme nenie opustení.

Po krátkom čase celkom som privykol. Vo IV. triede latinskej bol som druhým: spolužiaci s úctou pozerali na mňa, pri zkúške ale na prvé miesto som sa dostal, skrze čo len rástla moja vážnosť. Pred zkúškou som dostal z domu šaty a sladkosti, ktoré som rozdal súdruhom, následkom čoho sa ešte tuhšie spriatelili so mnou.

No predsa medzi všetkými som Karla najviac miloval. Prozreteľnosť božská mi ho poslala k ochrane. Z počiatku školského roku posmech robil jeden chlapec z mojego plaču; ja som sa tak nahneval, že som sa s ním až skoro biť začal; naraz ale tam sa zjavil Karol, ktorý lá-

skave ale dôrazne uviedol k poriadku posmeškára, mňa ale oslovil, abych mu odpustil. Vždy som viac miloval Karla, a bárs som ho aj predbiehal v učení, nikdy neukázal, žeby sa hneval na mňa. Vždy bol vlúdny a láskavým ku mne. Poznal dobre aj moje smýšľanie. Neraz som myslel: je to len podivná vec, že tento Karol je tak blaženým medzi týmito kláštorskými múrami, kdežto aj jemu by dobre mohlo byť vonku. On ale nestál o svetské radosti. Opustil svojich, šiel do kláštora! To sa nijako nevymestilo do mojej hlavy.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Noví kanonici. Za kanonikov ku kapituli prešporskej vymenovaní sú: *Ján Helcz*, cez 36 rokov professor na hlavnom gymnáziume trnavskom; dr. *Viktor Kereszty*, professor bohoslovnia na semenisku ostrihomskom; barón *Gabriel Jeszenák*, farár párkáňsky pri Ostrihome.

Nový chrám blahoslavenej Panny Marie v Jeruzuleme dňa 21-ho marca odovzdajú verejným službám božím.

Na katolícku vieru prestúpili v meste Pápa Štefan Pipók a Pavlova Komoneni, kalvíni; Karol Lampert, vdova po Francovi Adamček, Koloman Baránek a Francova Paner evanjelici. Vierovyznenie všetkých spomenutých prijal Eugen Kriszt, miestny farár.

Missie. V obci Vágszerdahely na pozvanie pána farára Jozefa Wojteka otcovia Lazaristi Jozef Beran a Izidor Hrebik od 11. februára cez celý týždeň s veľkou horlivosťou sväte missie vydržovali. Na týkto nielen občania Vágszerdahelyu brali usilovne účasť, ale aj z okolitých obcí prišli mnohí, jako zo Szeredu, Šintavy, Šúroviec, Nebojsy, Galanty. Ku sv. spovedi ohromný počet ľudu pristúpil. Dá Boh, že tieto sväte missie najlepši výsledok mať budú.

Arciknieža Jozef na urlaube. Arciknieža Jozef, veliteľ 1. honvédhusárskeho pluku od ministra honvédstva dostal osemtyždňový urlaub. Arciknieža už i započal svoj urlaub a so svojou manželkou arcikňažnou Augustou na dlhší čas odcestoval do cudzozemska.

Nemecká cisárovná chorľavie. Ako z Berlína oznamujú, nemecká cisárovná minulé dni neustanovila sa na obede, ktorý dávali na počtu diplomatov, lebo silne prechladla. Dľa mienky lekárov nemoc cisárovnjej potrvá len pár dní.

Sňatok španielskeho kráľa. Z Londýna oznamujú, že anglická protestantská jednota poslala kráľovi Edvardovi memorandum, v ktorom protestuje proti prestúpeniu princezny Eny Battenbergskej na katolícku vieru a žiada od kráľa, aby nedovoliť princezne Ene uzavreť so španielskym kráľom sňatok. — Je to znak tolerancie protestantov.

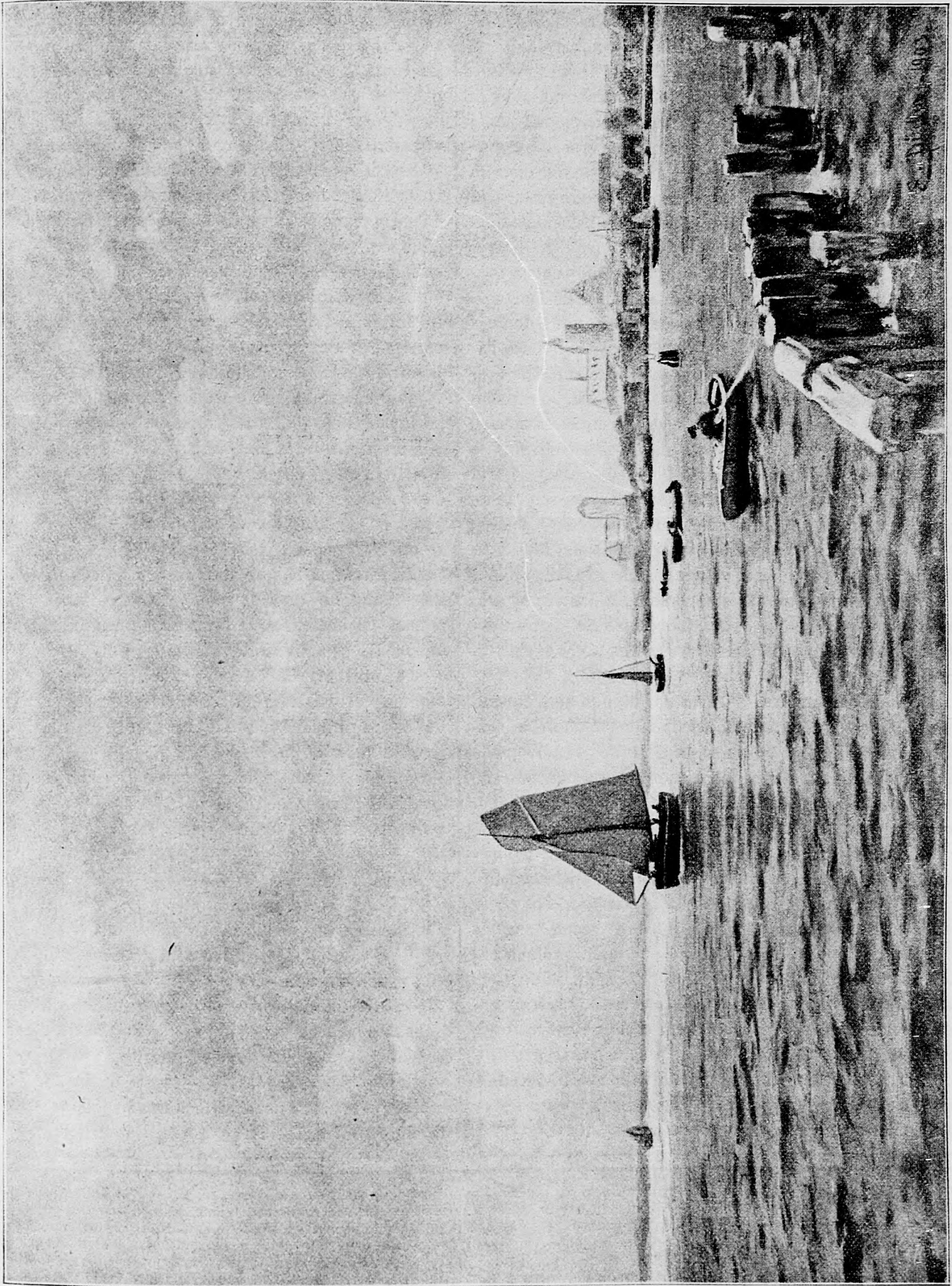
Minister vnútra a krajinské Kassíno. Známo je, že valné shromaždenie Krajinského kassína 26. januára uzavrelo, že v záležitosti hlavného kapitána Bélu Rudnayho upraví výbor kassína, aby vyniesol meritorné uzavretie. Zároveň uzavrelo aj to, že jednotlivé paragrafy základných stanov kassína zmení. Po valnom shromaždení hovorilo sa, že tieto uzavretia Krajinského kassína nevyniesli korrektným hlasovaním a že celá akcia oproti Rudnaymu povstala len z politickej nenávisti. Následkom tohto minister vnútra Jozef Kristóffy zaviedol vyšetrovanie proti kassínu, aby ustálil, či tieto chýry zodpovedajú pravde. S vedením vyšetrovania poverený bol triedny radca Böles, ktorý tieto dni dokončil vyšetrovanie a výsledok oznámil ministrovi vnútra. Minister vnútra potom upravil na správu Krajinského kassína prípis, v ktorom zrušil na poslednom valnom shromaždení v záležitosti hlavného kapitána vynesené uzavretie a za platné vyhlásil uzavretie výboru, v ktorom výbor návrh o vytvorení Bélu Rudnayho z kassína sňal z denného poriadku. Toto uzavretie minister vnútra sdělil aj vrchnosťam hlavného mesta.

Chýry zo Spiša. Jozefa Kozára, kaplána kežmarského vymenoval spišský biskup dr. Alexander Párvy za profesora do spišského semenišťa v Podhradí. Na jeho miesto poslaný je do Kežmarku Ján Janecsko, kaplán belanský. — V Poprade dňa 31. januára za mešťanostu zvolili Štefana Kovácsa, ktorý bol tam predtým mestským kapitánom a teraz ostal mešťanostským zastupiteľom. — V Abrahamovcäch dňa 8. februára syn tamojšieho krčmára Jakuba Förstera, kým jeho otec vyšiel z izby, vzal zo steny revolver a na svojho triročného brata strelil, ktorý hneď aj zomrel.

Neriady na jednom panstve. Sdělili sme, že na panstve kniežata Windischgrätza v Bytčici (st. trenčianska) prišli na stopu veľkým zneužívaniam, následkom čoho všetci úradníci boli prepustení zo služby. Panský úradník Jandl teraz osvedčuje sa, že tento chýr nezodpovedá pravde.

Neopatrnosť opatrovateľa. V blázinci na Leopoldovom poli ndala sa tieto dni smrteľná nehoda. V kúpeli blázincea kúpalo sa päť choromyselných ľudí, medzi týmito aj 70-ročný obchodník z Pancsovy, menom Julius Stimler, na ktorého sluha Jozef Babin dával pozor. Babin ale zaspal a za ten čas sa Stimler utopil. Ostatní sluhovia keď videli, že sa Stimler nehýbe, bežali k nemu, ale už bolo neskoro, lebo nešťastník už bol mrtvý. Možné je, že Stimlera porazilo na srdce, ale nenie vytvorené ani to, že stariec spadol do vody a ponevác bez pomoci nevedel vstať, utopil sa. Policia zaviedla proti neopatrnému sluhovi vyšetrovanie.

Loď bez mužstva. Z Brüsselu pišu, že neďaleko kúpeľov Ostende našli jednu loď, ktorú opustilo celé mužstvo. Loď bez mužstva, ktorá plávala od Emdenu, vtiahli do prístavu. Stroje a zariadenia lode sú úplne nové. Loď mala odplávať z Nemecka do Južnej Ameriky, ale počas posledných víchrov mužstvo, aby sa zachránilo, opustilo loď, ktorá potom bez mužstva plávala na mori.

Jedno mestečko na brehu morskem.

Otrávená pani. Z Turčianskeho Svätého Martina sdeľujú, že dňa 11. t. m. v Příbovcach zomrela 83-ročná vdova po Martinovi Beniczky, ktorá sa tešila všeobecnej úcte a zanechala po sebe majetku v hodnote asi pol-druha milióna korún. O smrti panej kolovaly rozličné chýry, čo primalo rodinu k tomu, aby dala zaviesť administratívnej vrchnosti vyšetrovanie. Podžupan Koloman Beniczky, synovec zosnulej ešte v deň smrti starej panej vyzval hlavného slúžneho Ujhelyiho, aby preskúmal prípad, lebo vzkrsl podozrenie, že zosnulú paniu otrávil. V pondelok dňa 12. februára prevedené bolo vyšetrovanie, o ktorom podali súdnu zprávu martinskému okresnému súdu. V mene okresného súdu sudca dr. Ernest Láng v utorok dňa 13. februára do pozdnej noci vypočúval ľudí a na základe vypočutí nariadil, aby mrtvola starej panej bola pitvaná. Toto sudcovské nariadenie v stredu dňa 14. februára ráno v prítomnosti baňsko-bystrického kráľovského fiškála a súdneho lekára dra Kolczenayho bolo prevedené a zároveň bolo ustálené podozrenie, že starú paniu otrávil. Vnútorosti hneď poslali krajinskému chemikovi. Posavď ešte nezatkli nikoho, no viac okolností dokazuje, že v páde je reč o otrávení, tak starú paniu otrávil osoba, ktorá bola pri nej najbližšie. Prípad je tým väčšmi zamotaný, lebo kľúčiarica zosnulej, menom Klementina Wagner od týždňa blaznie, tak že ju dočasne museli umiestniť v nemocnici. Zosnulú paniu pochovali dňa 14. februára popoludní. Na pohrabe prítomná bola inteligencia celej stolice, taktiež aj peštiansky podžupan Ludvik Beniczky, pokrevný zosnulej z Budapešti.

Nehoda robotníka. Z Tarczalu (stolica zemplinska) sdeľujú, že v tamojšej kamennej bani na jedného robotníka, menom Gabriela Sárosiho počas práce spadlo jedno bralo a ho úplne rozmlaždilo. Vrchnosť nariadila pre tento prípad rozsiahle vyšetrovanie, že kto je za nešťastie zodpovedný.

Otrávenie plynom. Z Vrútok sdeľujú, že podomný kupec Jozef Debnár vrátil sa z Ruska, aby sa sossobášil so svojou sľubenicou Paulinou Brunnerovou. Na počtu mladoženicha sľubenicou a tejto mladšia sestra sriadily večer hostinu, po ktorej trochu v podnapitom stave nakládly do kachiel uhlia a ľahli si všetci spať. Ráno našli Bednára a jeho sľubenicu mrtvú a mladšiu sestru nešťastnej sľubenicou v bezpovedomom stave. Všetci traja otrávil sa plynom.

Zahradník — defraudant. V Temesvári zahradník Štefan Petkovics defraudoval firme «Benkovics a spol.» veľkú summu peňazí a potom ušiel.

Vystahovalecký agent v klepci. Z Košíc sdeľujú, že čalunník Heinrich Schwarz, ktorý je aj vystahovaleckým agentom, od Ondreja Pallagiho a Jána Drotára, obyvateľov obce Felső-Mislye prijal 600 korún a zaviazal sa, že patričných gazdov prevezie cez hranice do Oderbergu. Zahraničná polícia na Čacl ale cestovateľov pristavila. Schwarz ušiel do Košíc, kde ho tieto dni zatkli.

Jeden bataillon vo väzení. Záhrebský časopis «Obzor» sdeľuje nasledovnú veľkú ruch budiacu zprávu: V Osieku pred niekoľkými dňami vyslali mužstvo 27-ho horvátskeho honvédskeho pluku, aby zametalo sňah na uliciach okolo kasárne. Mužstvo primerane ku dvom bataillonom rozdelili na dve čiastky. Mužstvo jedného bataillonu prv bolo hotové s prácou, lebo vojaci sa ponáhľali, aby potom mohli vybavovať aj nejakú druhú prácu. Dôstojník ale rozkázal, aby vojaci pomáhali druhému bataillonu, ktorý mal ešte veľa práce. Vojaci začali preto škamrať, na čo celý bataillon, ktorý pozostáva len zo sto vojakov, odsúdili na väzenie v kasárni a pre odoprenie poslušnosti zaviedli proti vojakom vyšetrovanie.

Peniaze falšujúci cigáni. Z Dévy sdeľujú, že tamojší žandári chytili jednu peniaze falšujúcu bandu, ktorá pozostáva zo samých vandrových cigánov. Cigáni hodili po dedinách a tu potom zamenili falošné peniaze za dobré. Žandári našli u cigánov 2700 kusov falšovaných dvadsaťkorunníkov a veľmi mnoho jedenkorunníkov, taktiež aj mnoho olova a jeden stroj na razenie falošných peňazí. Cigáni oklamali ľud o viac sto korún. Žandarmeria odovzdala cigánov kráľ. fiškálátu.

V opilosti. Z Lučenca (stolica novohradská) píšú, že Juraj Kolimár, roľník z obce Sós-Lehota vošiel tieto dni v podguráženom stave do krčmy a pýtal si pálenky. Krčmár ho však nechcel obslúžiť, lebo vedel, že Kolimár sa pobije, keď má v hlave a raz už i zabil jedného človeka, prečo odsedel v Illave v trestnici 8 rokov. Kolimár v hneve odišiel z krčmy a bežal domov.

— Daj mi pušku! — skríkol na svoju manželku.

— Na čo?

— Zastrelím krčmára.

Ženská ho prosila, aby nepreviedol svoj úmysel.

— No dobre, — odvetil Kolimár s hnevom, — ale vtedy zabijem teba.

Strhol flintu s klinca a strelil na svoju manželku. Ženská klesla na zem. Jej syn pustil sa do plaču, na čo bestialný otec aj jeho chcel usmrtiť. V tom pribehol na výstrel do izby v susedstve bývajúci šuster Ján Pápai, ale to bolo jeho nešťastie, lebo Kolimár aj jeho zastrelil. Rana Kolimárovej manželky a Pápaiho je smrteľná.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dlžníkom poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštne vysvetlenia podávame zdarma.

HOSPODÁRSTVO.

Kravička chudobného človeka.

Aby sa vo vlasti našej chudobe ako-tak pomôcť mohlo, robia sa rozličné pokusy. Namáha sa štát, aby chudobu na nohy postavil; spoločenské triedy tiež všeličo robia, donášajú obete a dávajú dobré rady. Pokusy štátu sú obyčajne marné, bo sú nie k prevedeniu; obete spoločnosťou donášané pripadajú mnohokrát nehodným a z rady, akej sa chudobe najviac dostáva, sa chudoba ani nenajie, ani si s ňou nepomôže. Dľa všeobecnej zkušnosti označuje hmotný blahobyt dajakej krajiny tá okolnosť, koľko mäsa spotrebuje jej obyvateľstvo k svojemu riadnemu pokrmu. Uhorsko, ako v mnohom inom ohľade tak aj v tomto, veľmi zaostalo. Vyrátané je totiž, koľko v ktorej krajine padá požívaného mäsitého pokrmu na jednu hlavu. Aj v tomto ohľade krajina naša nachodí sa skoro na tom najposlednejšom mieste. Predsa však v našej vlasti dochováva sa viacej rožného dobytku, viacej ošípaných a drubeže, ako kdeinde. Veď od nás vyvážajú krmenu ľichvu, voly, ovce, ošípané, drubež do cudzozemska. Čo je teda tomu na príčine, že sa vo vlastnej domovine pomerne tak málo mäsa spotrebuje? O tých, čo dobytok do zahraničia vyvážajú, nemusíme sa starať. Tí sa najedia mäsa do sýtosti. Nám ide len o chudobu.

Chudobu treba na nohy postaviť. Chudobe nemôžeme narádzať, aby začala gazdovať s drahým dobytkom, lebo nemá peňazi, aby si ho zadovážila a udržať mohla. Malý človek musí s malým robiť počiatok, aby sa na nohy postavil mohol. Kto nenie v stave kúpiť si kravu alebo ovcu, nech si aspoň kozu kúpi, táto mu dá mlieka pre deti, dá mu príležitostne mäsa a za kozu tiež niekoľko halierov utíži.

Dr. Eugen Bodiczky, spisovateľ poľného hospodárstva spísal knihu, v ktorej dokázal, že sa u nás koza v menšom počte dochováva, ako v bársktorom inom vzdelanom štáte. Dľa výkazu tohoto spisovateľa padá na 1000 obyvateľov v Španielsku 250, v Taliansku 74, v Rakúsku 43, vo Francúzsku 42, v Belgicku 36 a v Uhorsku ale len 10 kozí.

Z tohoto vidno, že sa u nás o kozu skutočne nikto nestará. Príčinou tohoto je snáď aj tá bezzákladná mienka, žeby u nás hospodára za zlého gazdu držali, keby miesto kravy kozu držal. Kto si ale prečíta knihu dr. Eugena Bodiczkyho, ten sa presvedčiť môže o tom, ak veľmi osožná je koza.

Jest to teda veľmi zapotreby, aby zvlášte tí, čo s spoločným ľudom a najmä s chudobou obejú, upozornili obecnosť na to, jak osožný dobytek je koza. Toto vidíme ostatne aj z nasledujúceho: s krmou, ktorú potrebuje jedna väčšia krava, dá sa vychovať 8—10 kusov

kôz. Tomuto zodpovedne vo väčšom hospodárstve drahá simenthalská krava dáva ročite 2077 litrov mlieka, desať kusov kôz dľa skúsenosti dáva ročite 4467 litrov mlieka, teda o 2400 litrov viacej, ako jedna drahá krava.

Známo je vôbec, že koza veľmi mnoho mlieka môže dať. Dľa tohoto koza 30 kilov prednej váhy dáva 300 litrov ročite, teda 10 razy toľko, ako je časom ťažká, v tomto pomere dáva koza 45 kilov vážiaca 450 litrov mlieka.

Ako zvláštnosť treba nám poznamenať, že istý človek v Holsteine mal kozu, čo mu ročite dávala 2000 litrov mlieka; dľa skúsenosti v nemeckých vrchoch nachodta sa kozy, čo dávajú ročite 800—900, ba i tisíc litrov mlieka.

Vôbec je známo, že kozie mlieko užívajú ľudia aj proti suchotinám. Je to teda veľmi zdravý nápoj a osožný nielen chorým, lež aj zdravým, vyrostlým tak, ako zvláste deťom. Mnohí hovoria, že nemôžu zniesť chuť a vôňu kozieho mlieka. Aby kozie mlieko nemalo neprijemnej chuti a vône, treba kozu čisto držať, pred dojením musí sa vemäno kozu poriadne umyť a po dojení mlieko hneď z maštale von vyniesť. Jestli by však vzdor tomu mlieko predsa malo neprijemnú chuť a vôňu, takú kozu treba vymuštrovať. To každý ostatne nahliadne, že koza také mlieko dáva, ako ju opatrujeme a čím ju chováme. Dobrá krma, dobré mlieko!

Koza má rozličné druhy, ktoré zarovnak sú užitočné. Známe sú totiž kozy barvy ako srny, kozy bosniacke, toggenburgské, appencellské, kozy z Malty, Murcia, kozy biele a čierne uhorské, kozy angorské, kazmírské a tibetské.

Koza je nielen preto veľmi užitočná, že dáva mnoho mlieka, lež aj jej mäso, koža a srst sú istý dôchodok každému hospodárovi.

Dochovávanie kozí odporúčať sa môže čo najvрейšie obecnstvu. Zvlášte malí hospodári, trieda robotnícka mali by kozy dochovávať. Kde sú totiž kozy, tam nechýbuje mlieko pre deti, kde-tu kúsok mäsa a pre hospodinu niekoľko istých halierov.

Svätý Matej, apoštol.

Svätý Matej narodil sa v meste Betleheme v krajine židovskej. Rodičia jeho mnoho si dali záležať na jeho výchove a on sám usiloval sa úplnej zbehlosti privlastniť si v židovských zákonoch. Ako Spasiteľ sväté evanjelium začal ohlasovať, Matej medzi prvými prihlásil sa k jeho učedníkom. Nasledoval on aj verne Ježiša Krista a prijatý bol medzi 72 učedníkov jeho. Ponevác jednostajne nasledoval Pána, na svoje vlastné oči videl všetky tie zázraky, ktoré on k potvrdeniu učenia svojho vykonával. Nenie ani pochybnosti o tom, že Spasiteľ po z mŕtvých vstání svojom ako druhým učedníkom svojim, tak zarovnak zjavil sa aj Matejovi a že prítomný bol aj na hore keď slávne na nebesia vstúpil. Po na nebe vstúpení Pána s apoštolmi a s druhými učedníkmi zdržoval sa v tej sieni, kde sa ku príchodu Ducha svätého pripravovali. Tu po-

vstal Peter, ako hlava apoštolov a oslovil všetkých prítomných, aby z pomedzi tých, čo vždy stále vyznávali vieru Pána Ježiša, vyvolili si jedného na miesto nešťastného Judáša. Dvoh mužov odporúčali, Jozefa, ktorého pre pravdomlupnosť jeho volali spravodlivým a Mateja, jehožto meno v reči židovskej znamená tolko, ako dar boží. Apoštolovia teda, aby sa zvedeli medzi týmito dvoma, ktorého chce mať Pán za apoštola, pred voľbou takto sa modlili: «Ty, ó Pane, ktorému srdcia všetkých sú známe, ukáž nám, ktorého si si z týchto dvoch vyvolil, aby zaujal miesto služby a apoštolstva, z ktorých Judáš vypadnul». Po tejto modlitbe hádzali kocku a táto padla na Mateja. Takto bol vyvolený za apoštola Matej.

Po Turicách Matej s druhými apoštolmi naplnený bol Duchom svätým a začal ohlasovať Ježiša Krista ako pravého Messiaša. Keď sa pozdejšie apoštolovia po celom svete rozišli, aby slovo božie ohlasovali, Matejovi pripadla krajina židovská. Ohlasoval tu aj svätý Matej učenie Pána Ježiša skutočne s apoštolskou horlivosťou. Chodil po všetkých mestách a kdekoľvek len Iudia prebývali, tam všade neunavene vyučoval Iud vo viere Krista Pána, božský pôvod ohlasovaného učenia potvrdoval spolu so zázrakmi, akých z milosti božskej nesčíselne mnoho vykonával. Na tisíce a tisíce Iudu obrátil takto na vieru Kristovu. Všetkých však, čo prijali učenie Pána Ježiša, povzbudzoval k opravdovému životu kresťanskému. Svätý Klement Alexandrinský spomína, že svätý Matej, apoštol veľmi mnoho kázal o sebazaprení, ako totiž pravý kresťan dľa učenia Ježiša Krista v poriadku držať má svoje telo, trpezlivo znášať má kríž svoj a panovať má nad naruživosťami svojimi. «Bojovať máme — hovorieval — proti telu našemu a neporiadne túžby naše na úzde musíme držať.»

Dľa svedectva svätých dejín cez triatridsať rokov účinkoval svätý Matej s neunavene apoštolskou horlivosťou v krajine židovskej. Povstalo však viacej zločincov, čo to nechceli trpeť, že sa počet kresťanov vždy viacej a viacej zmáha a že Iudia vôbec Ježiša Krista, ktorého oni na kríž odsúdili, vyznávajú, držia a etia ako opravdového Messiaša a Vykupiteľa sveta, preto sa aj na tom usniesli, že svätého Mateja zmárnia. Ananias, hlavný kňaz, zavolať dal teda Mateja, apoštola do shromaždenia najstarších z Iudu a vzal ho na otázku, že ako sa opováži obyvateľov krajiny židovskej odvádzať od zákonov Mojžišových a vábiť ich, aby sa klaňali tomu, ktorý ukrižovaný bol, penevác zlodeč Bohu. Hrozil sa mu spolu, že na smrť odsúdený bude, jestli nezastaví svoje účinkovanie. Svätý Matej Duchom svätým naplnený, dôkladne dokázal celému shromaždeniu, že ten, o ktorom hovoria, že zlodeč Bohu a ktorého preto na kríž vyvesili, je jednorodný Syn Boha a pravý Messias, ktorého Boh zaslúbil, ktorý aj z mrtvých vstal a príde jednúc súdiť živých a mrtvých. Doložil spolu svätý Matej, že on žiť a zomrieť chce za túto vieru.

V celom shromaždení nebolo nikoho, čo by sa bol obrátil proti svätému Matejovi. Ananias sa na to hrozne rozhneval a vyriekol nad apoštolom Matejom ortiel nasle-

dujúci: «Mateja, ako bohorúhača treba ukamenovať». Ostatní sudcovia súhlasili s týmto ukrutným výrokom. Lapili preto Iudia svätého Mateja a vyviedli ho von z mesta na patričné miesto. Svätý muž s radosťou stúpil smrti v ústrety a ďakoval Bohu, že hodným učený jest z lásky ku Pánu Ježišu trpeť za jeho svätú vieru. Pred veľkým zástupom židovského Iudu kľakol si na zem a modlil sa za blaho krajiny židovskej. Židia besnou nenávisťou rozpálení, chopili kamene a tak dlho ťkli nimi svätého Mateja po hlave, kým polomrtvý na zem klesol. Pohanský vojak na to mečom odťal mu hlavu.

Kresťania telo svätého Mateja počestne pochovali a v biedach svojich pri ňom hľadali útočisko. Keď pozdejšie cisárovná Helena vystaviť dala v Jeruzaleme skvostny chrám, pozostatky apoštola Mateja v tomto boly ochránené. Svätá Helena cisárovná vystavila ale aj v Ríme veľkolepý chrám a sväté rúcho Pána Ježiša s pozostatkami apoštola Mateja dala preniesť do tohoto chrámu. Pápež Sylvester na žiadosť svätej Heleny vymenoval do Trieru za biskupa svätého Agricusa, ktorému svätá cisárovná dovolila, aby ta sväté rúcho Pána a aj pozostatky apoštola Mateja preniesol. V hlavnom chráme mesta Trieru ochraňujú sa po dnes pozostatky svätého apoštola Mateja.

Svätý Matej ohlasoval židovskému národu učenie Pána Ježiša a napomínal veriacich, aby telesné žiadosti a naruživosti na úzde držali. Robil to preto, bo žiadon človek nepríde do nebies, čo oddaný je telesným vášňam. Na miesto nešťastného Judáša vyvolený bol svätý Matej za apoštola. Čo zviadlo Judáša ku hroznému hriechu zrady? Lakomstvo po peniazoch. Judáš, aby dostal niekoľko srieborných, zapredal svojho Majstra a Pána. Telesnosť a lakomstvo označujú ako zvláštne hriechy časy terajšie. Týmto vyhýbať musí každý pravý kresťan a katolík, chce-li účastným byť nekonečných zásluh Ukrižovaného.

DOPISY.

Prešov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

Prichodí mi na myseľ, čo vo svätom Písme stojí, že pred súdnym dňom bude po svete chodiť antikrist a bude Iudí zvädzal. Zdá sa mi, že je tento čas už blízko, bo u nás v Prešove chodili nedávno Iudia, čo Iud zvädzali a buntovali a vyzeralo to tak, ako keby bol sám antikrist ku nám prišiel. Zvlášte obrátil na seba pozornosť istý muž, ktorý — keď bolo Iudové shromaždenie v Ňarša-

noch — s telom i dušou bol za kresťanskú ľudovú stranu, včul ale keď prišli k nám nevitani falošní proroci a kydali verejne rozličné hany na túto stranu, nuž im tu zas prisvedčal, ako keby pri ľudovej strane kresťanskej nikdy nebol býval. Minulého roku putoval z obce do obce za kresťanskú ľudovú stranu, sbieral hlasy a podpisy pre ňu, teraz ale prehodil kepienkou a je celkom proti ľudovej strane kresťanskej. Predáva on svoje presvedčenie ako dajaký tovar. Hneď je kresťanským ľudákom, kned zase luteránskym národovcom; zajtrá bude snáď socialdemokratom, pozajtre freimaurerom a naposledy ostane cigánom. Á chcete vedieť, kto je to ten chýrny muž, čo so svojim presvedčením ako s kožami kupčí? To je ten, čo falošným prorokom podpísal u nás v Prešove manifest takzvanej slovenskej ľudovej strany. To je ten chýrny rečník a gazda z Močidlan, okolo ktorého sa teraz celý svet luteránsky krúti. To je Jano Onderčo. Neboli by sme sa tomu čudovali, keby sa bol ku liberálom pripojil, lebo by mu tí jeho služby boli odmenili, ale že sa s luteránmi spojil proti tomu presvedčeniu, ktoré predtým vyznával, to žiaden zdravého rozumu človek nemôže pochopiť.

Teraz sa ale pýtam tohoto znamenitého muža, bo ho tak menuje luteránsky «Týždenník», keď sa mu už zhnusila tá kresťanská ľudová strana, nech ukáže, čo ona previnila? Nech ukáže, kde ona o tom písala, že ľudu slovenčinu chce odobrať. Ja už od dávna čítam «Kresťana» a len to viem a vedia to všetci, čo kresťanskú ľudovú stranu znajú, že ona bráni našu vieru a bojuje za občianske práva ľudu. On aj to hovorí, že ľudová strana je toľko rokov na sneme a pre ľud vraj nič dobrého nevykonala. Čo ľudová strana na sneme za ľud vykonala, to vie každý, čo zná účinkovanie ľudovej strany a nepadol na hlavu. Ostatne žiadna politická strana nemôže dačo zvláštneho vykonať s takými voličmi, ako je on, čo sú dnes zajac a zajtrá liška. Aj generál len vtedy vyhrá vojnu, keď vojsko pri ňom až do konca verne vytrvá. Zmužilý vojak nesmie tak urobiť ako to on urobil, že keď ho bolo treba, vtedy opustil kresťanskú ľudovú stranu a pripojil sa k luteránskej «Týždenníku», No šťastlivú cestu.

Jano Onderčo nech si len vychvaluje ten luteránsky «Týždenník», veď to každý vie, že len planý tovar treba chváliť, dobré sa samo sebou odporúča. Luteránsky «Týždenník» chodí u nás každému darmo, opravdový katolík ale hodí ho na oheň.

Ľudák.

Bojnice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

To, čo tu pišem, rozprával mi môj sused.

Nedávno bol som v Bánovečách na jarmoku. Prišiel som tam pred večerom, a pokiaľ nemám tam známeho, tak šiel som do krčmy na nocľah. No nebol som sám, lebo keď som vkročil do šenku, ten bol už preplnený jarmočníkmi. Sadol som si na lavicu vedľa jedného čizmára. Musel patriť medzi chudobnejších remeselníkov, lebo on

všetok svoj tovar na pleci doniesol. Ako tak sedíme a ujedáme si, zrazu ozve sa jeden židák, ktorý za vrch stolom sedel:

— Počujte ľudia, budem vám čítať voľačo pekného.

S tým siahne do vaku a vytiahol odtiaľ jedno číslo «Katolíckych Novín».

— Pozrite, — pokračoval žid — ja aj tieto noviny čítam. Či ich poznáte? Aj vy by ste ich mali čítať, aspoň by ste vedeli, čo je ľudová strana a akí sú jej ablegáti, ale čujte.

A židák počne čítať všeliaké špatné veci o ľudovej strane. Hlavu by si dal zofať, ak je z toho čo len jedno slovo pravda. My za jeden čas trpezlivo sme počúvali cigáňstvá a pomluvačstvo, ktoré židák so smiechom a so živou pochvalou čítal, zrazu však skočí môj sused čizmár, priskočí k židovi, udre päťou na stôl a zakričí:

— Už dost bolo toho cigáňstva. Ti, čo to písali, sú planí ľudia a lhári!

— Ale veď sú to katolíci, — hovorí žid. — Ti len nepíše vymysleniny?

— Takí katolíci, alebo oni, hoc sú žid, to je jedno. Čo by oni povedali na takého žida, ktorý by špinil na svoju vieru, napádal by rabínov, alebo židovských ablegátov? Pravda by ho opluvali. To isté zaslúžia aj tí katolíci, ktorí napádajú svojich kňazov a ablegátov.

— Tak je! Pravdu majú pán majster! To je oplán, kto ľudákom ubližuje! My nič nemáme s «Katolíckymi Novinami!» Nech nám nečítajú také somárstva! — kričali jarmočníci.

Žid naľakal sa krikom, strčil skalickú onucu do vrečka a páčil von z krčmy.

— Taká hnusoba židovská, ešte sa opováži čítať skalické táraniny! Haňba, že aj takí katolíci sa najdu, ktorí židom pomáhajú napádať našu stranu kresťanskú — hovoril namrzený čizmár.

— No, nech si tie noviny píše, čo chcú. My veru k vôli nim neodsúpime od ľudovej strany, — povedali jarmočníci.

Pravda, bolo hodno túto udalosť v našom «Kresťane» uverejniť? M—.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korun. — Do Pruska na celý rok 6 korun.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, ale *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je výlučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento chrymý balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reumu, boľenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, **slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam**, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára **Franc Gröz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Budapešti v Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajine **hajduság masť na fuzy**, ktorú v najkratšom čase došahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierkou. 285

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Starostlivosť našich gazdin slúži k dobrému rodine!

Kathreiner Kneipp sladová káva

je tá jediná sladová káva, ktorá zvláštnym spôsobom dorábania Kathreiner dostáva príjemnú vôňu a ľúbezňú chuť bobkovej kávy.

Veľké jej, a všestranne uznané zdravotné výhody opetne uznané sú a potvrdené tými najvyššími hodnotami vedomostí.

Pri veľkom úsporení v každom gazdovstve, každodenné požívanie jej je zvlášte pre mládež nevyslovnej ceny!

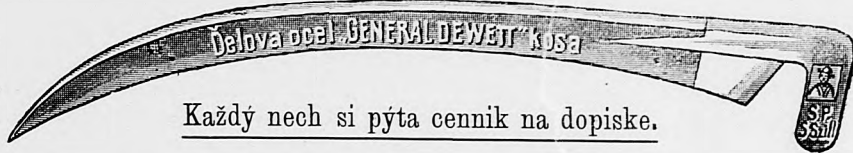
Pri kupovaní spomenut treba dôrazne meno KATHREINER a pýtať vždy len pôvodné baličky s ochrannou známkou «stará Kneipp»

Ochranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový cenník svetochyrych.

Každý nech si pýta cenník na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochyrych kôs.

Z viacej tisíc listín uznania a poďakovania uverejňujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Včul po žatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš čiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosim čtenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S úctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kôsy som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetky 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ mohol bo my v našej obci iné kôsy viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S úctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tuhšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a iného druhu kôsy nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kôsa na svete. Pekne prosím ráčte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslali. Utam sa še v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kôsy. V našom chotári čvendži už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím ráčte mi zas 16 kusov kôs poslali a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kôsy s počtovou dobierkou. a. t. d. Garam-Vezekény. S úctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme sapokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mitár,
Ludwik Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics.
Michal Kiss, Marcsák Suna, Nikola Csirkics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kôsy sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budúce len od

Vás budeme potrebné kôsy donášaf. Székelyhid, Stolica Bihar. S úctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Alexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vyslovif za kôsy vlni doposlané. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sohrovi bo tak kôsy, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešime. A prosíme Boha aby Pána Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľudom poslužif mohol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly Szilvás-Ujfalu.
Kalman Hajduczky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kôsy vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobru kôsu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kôsu zaopatril. Utam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kôsu si preto každý vží, napodobnieniu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom čiteľ
Fridrich Preitenbach.

Maďarský cenník na 1906.

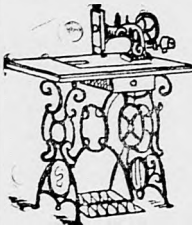
s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posla sa bár komu darom a franko. Opravdivé švajcarske nikol kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent K 5.-
 Opravdivé strieborné rem. hodinky K 7.60
 S duplovanou pokrývkou..... * 11.50
 Budič hodiny v niklovej zákrve, 18 cm. vysoké K 2.90
 Tieisto s ciferblatom v noci svieťaču K 3.30
 Kuchynské hodiny * 3.-
 Schwarzwald hodiny * 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atd.

Ján Konrád prvá dielňa hodin
 — Brüx 426. (Čechy.) —

2 flügelhorny,

1 bassflügelhorn, 3 trompety, 2 althorny, 1 C klarinet a 1 bombardon v dosť dobrom stave sú na predaj za lacnú cenu u r. kat. organistu Komjáth. (Nyitra.)

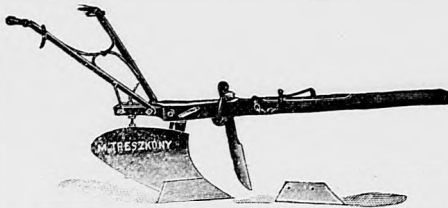
Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému cieľu. Podľa garancie od 10 zli. až do

25 zli. vždycky k dostaniu u **Alojza Habána** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cenník pošlem každému darom.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mláťačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atd. — Cenniky zaslem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Ti páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Rákóczy horké pre žalúdok

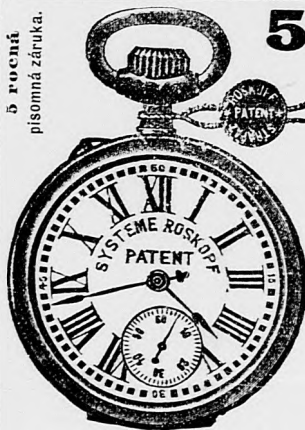

najistejší domáci liek proti chorobám zo žalúdka pochodiacim. — Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chuť k jedeniu zväčšujúceho chráni pred všetkými z jediel a napojov povstávajúcimi chorobami, hafi krče, náklonnosť k dáveniu, závrat, hlavy ból, tlačenie žalúdka, záhu, zimnicu, koliku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. — Zdravý človek môže zároveň ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej účinkuje na celú sústavu človeka. — Cena 1 fľašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlaní penazi 3 fľašky franko 6 korún. Doposielanie poštou každý deň dvakrát. Výlučný dorabateľ:

REQUINY ATTILA lekárnik
 Budapest, VII., Külső kerepesi-ut 24.

Hlavný sklad: **Josef Török** lekárnik, Karályi-u. 12. a Dr. Egger „Nádor“ lekárneň, Váci körut 17. szám.

K odporúčaniu je zvláštne **čaj na plúca** jedna škatuľa 1.50 koruna.

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagne tickým kolveným strojom so zákrvkon opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olvennon znamkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokrývkou s chodidlom 36 (nie 12) s pozlácenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.]

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s poštovou dobierkou

JÁN KONRÁD prvá dielňa hodin Brüx (Čecky).

Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potíela sa na žiadosť bár komu zdarma.

Cirkevný umelecky ústav

J. B. PURGERA

Založený 1832 **ST. ULRICH** Založený 1832
GRÖDEN (Tirol).

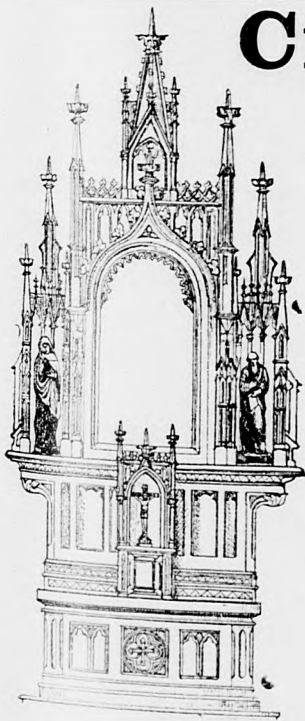
Odporuča sa k vyhotoveniu

oltárov, kazatelníc, krstedelníc a križovej cesty

z dreva v rozličných farbách alebo v pozlátke pri najpečlivejšom vývode a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinské a cudzozemské.

Cenníky darom a franko.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechuf k jedeniu, bezsnosť, tlačenie, záha, žľúdkové krče, zdutie, hnušoba jediel, hlavy bôl, kašeľ s výdychom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopu zdravie jestli sa proti ným nebránime. Proti všetkým nemociam žalúdkovým najlepším liekom dokázali sa byť pod svetochyruým menom **Maria Cellenskyh kvapiek** žalúdkových

Brádi-ho kvapky žalúdkové

ktoré podporujú chuf k jedeniu, žalúdok posilňujú a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvibornejšie.

Tisíce listín uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba vylučne Brádi-ho žalúdkové kvapky pýtať a netreba sa dať nahovoriť ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vidaf obraz Marie ako ochrannú známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobinami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárň

„Ku Kráľovi Uhorska“

Wien, I., Fleischmarkt 12.

Pri predbežnom doposlaní 5 kor. posielanie 6 flášiek alebo za kor. 4.50 3 deplované flášky franko.

Úpravu na žiadost pošleme zdarma. 296

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamenenie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa nž poštové útraty vynahradia. **Beneditkt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Dom do arendy sa dá.

Vo Velkych Bělicách (nitrianska st) na hradskej ceste jedon celkom nový z palenej tehly stavany a skridlicou pokryty pánsky dom dá sa do arendy, a hned aj obivany byt može. Su v ňom 4 pekne izby, jedna predizba, kuchyna, komora, gánek 1 maštal a zahrada. Vobei je železnična štacia pošta a telegraf, a pri obci sú Malobělické teple kúpele. Podmienky na veľko-bělickej počte dozvedet sa možno.

Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60, 65, 70 kr. s dobierkou posielá

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA v LISKU p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu! Vzorok zdarma a franko!

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutňavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemská, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunncliffe v Londone. Veľkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každej „Anjel“ lekárňi a u dorabateľa dopsielateľ klinik university, Budapest, IX., Űllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámosy vynalezol) „PURGO“ len v bálíkoch opaskom ochrannou známku opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobalenie alebo predvávanie v podobe pastilek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit. 268

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flášku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorý koľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociah, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárňach Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fláška 2 kor. Cena „rodinnéj“ flášky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne flášky objednané zasielajú sa franko.

Begonie.

3 ročné cibulky v 7 hlavných farbách v sto a sto odbarví za 20 hal. Tie istež so strapatým obrovským do 16 cm. průměru, zvláštná novota za 40 hal. Plno kvetúce nie k rozoznaniu od ruží a kamélií za 30 hal; vybrané cibulky, k bilinam na pohľad, najpeknejšie zo 100.000 plynch vybrané za 60 hal. K dostaniu sú tiež za 60 hal. Kus: pekne vonajúce, bradate, s červeným alebo bielym prostriedkom, žlté, krapené atď. Pri objednaní 50 cibuliek begonií jednej sorty o 50% lacne! Moje begonie sú neni háklive, zuesú zimu, horúčosť, sluko a tieu, maju radi vlhko, zuesú ale aj sucho. Jedna cibulka dá sto a sto kvetok cez leto. K dostaniu sú dalej gloxinie, georgine, lalije, gladiolie, kana, Calla majove kvety, d'adelinky štastia, konitery, 50 druhov zimovordých viacročných bilín, 30 druhov kaktusov a mnoho novot do okien a zahrád, všetko istého ketu nadmieru lacno. Nedostítne chytro účinkujúci biliny hnoj. Treba žiadat obrazkovy cennik.

Josef Suza, Pottenstein (Čechy).

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom SCHICHT čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jeleňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie. ==

274/II.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

